

(6)
OTTAWA BASKINI

T.C. OTTAWA BÜYÜKELÇİLİĞİNİN TERÖRİSTLER
TARAFINDAN BASILMASI, BÜYÜKELÇİ
ÇOŞKUN KIRCA'NIN YARALANMASI VE BİR
KANADALI KORUMA GÖREVLİSİNİN ÖLDÜRÜLMESİ
(Ottawa, Kanada, 12 Mart 1985 Salı)

Az önce alınan habere göre, mahalli saatle 07.10'da Ottawa Büyükelçiliğimiz binası "Ermeni İhtilalci Ordusu (ARA)" militanlarınca baskına uğramış ve işgal edilmiştir... Büyükelçi (Coşkun Kırca) ikinci kat penceresinden atlamış ve yaralı vaziyette yüksek duvarlar arasındaki bahçede yatıyormuş...

T.C. Dışişleri Bakanlığı⁸²

Ottawa Büyükelçiliğini basan üç Ermeni terörist kendiliklerinden teslim olmuşlar ve tutuklanarak cezaevine gönderilmişlerdir. Büyükelçi Sayın Kırca'nın kolu ve bacağı kırık olduğundan kendisi hastanede tedaviye alınmıştır... Bir dedektif, saldırının başlangıç safhasında hayatını kaybetmiştir.

T.C. Dışişleri Bakanlığı⁸³

Baskınla ilgili ilk haberler

12 Mart 1985 Salı günü saat 15.30 sularında T.C. Dışişleri Bakanlığına bir saat üç flaş haber ulaştı. Üçü de AP Ottawa çıkışlı olan teleks haberlerinin biriyiydi:
'Ottawa, 12/3 (AP) (BYE) - Kanada Basın Ajansı'nın bugün bildirdiği gibi kendilerini 'Ermeni Devrimci Ordusu' olarak nitelendiren bir grup

⁸² T.C. Ottawa Büyükelçiliği Baskını, 12 Mart 1985 (Bundan sonra bu dosya Ottawa Baskını kısaltmasıyla anılacaktır); T.C. Dışişlerinden Moskova Büyükelçiliğine tel. Yıldırım, 12.3.1985.
⁸³ T.C. Dışişlerinden Moskova Büyükelçiliğine tel. Yıldırım, 12.3.1985.

silahlı kişi, bugün, Ottawa'daki Türkiye Büyükelçiliğini basmışlar ve belirsiz sayıda kimseyi rehin almışlardır.

Kanada Basın Ajansı'nı telefonla arayan ve ismini vermeyen bir kimse. 'Rehinelerimiz var, taleplerimiz var, ve burada kalmayı planlıyoruz. Türkiye'nin Ermeni katliamının hesabını vermesini ve topraklarımızı geri vermesini istiyoruz' demiştir...

Öte yandan, polis kaynakları, yerel saatle 07.05'te (Türkiye saatiyle 15.05'te), bombalı bir saldırı olduğunu ve bir kişinin yaralandığını belirttiler. Kaynaklar, içeride iki kişinin bulunabileceğini ve polisin binayı kordon altına aldığını söylediler."

Kanada Büyükelçiliğimizin silahlı bombalı teröristlerce basıldığı hakkında Dışişleri Bakanlığına ulaşan ilk telgraf budur. Enformasyon Dairesi telgrafı alır almaz örneklerini hemen bakan vekiline, müsteşara, iki müsteşar yardımcısına ve ilgili iki siyasi daireye sundu.

Ottawa Büyükelçiliğimiz işgal altındaydı. Orayla haberleşme kesilmişti. Büyükelçiden haber yoktu. Büyükelçilik müsteşarlarının evlerine telefonla ulaşmaya çalışıldı. Temas kurulamadı. Washington Büyükelçiliğine yıldırım telgraf çekildi: "Ajanslar Ottawa Büyükelçiliğimizin işgal edildiğini bildirdiler. Büyükelçilik personelinin evleri ile temas kurmaya muvaffak olamadık. Müsteşar **Yalçın Oral**'ın ev telefonu (şu)..., **Mengü Büyükdavran**'ınki... dır. Kendileriyle temas olunabilirse Bakanlığımızı telefonla aramalarının istenmesini..." dendi.⁸⁴

Kanada'nın başkenti Ottawa'daki Türkiye Büyükelçiliğinde üçüncü kanlı olay yaşanıyor. Buradaki Türk temsilcileri üçüncü defa Ermenilerin silahlı saldırısına uğramışlardı. 8 Nisan 1982 tarihindeki ilk saldırıda Büyükelçiliğimiz Ticaret Müşaviri **Kâni Güngör** ağır yaralanmış ve sakat bırakılmıştı. O yılın 30 Ağustos bayramı arifesinde, 27 Ağustos 1982 günü T.C. Büyükelçiliği Askeri Ataşesi Hava Kurmay Albay **Atilla Altıkat** Ottawa'da şehit edilmişti. Üç yıl sonra şimdi, 12 Mart 1985 sabahı T.C. Büyükelçiliği silahlı bombalı saldırıya uğramış ve işgal edilmişti. Bu son saldırının hedefi, ataşeler değil büyükelçinin kendisiydi.

Saldırı sırasında Ottawa'da Büyükelçimiz **Ali Coşkun Kırca** idi. Daha sonra kısa bir süre Dışişleri Bakanlığı da yapacak olan **Coşkun Kırca**, ünlü bir kişiydi. Tanınmış bir diplomat, politikacı, köşe yazarıydı. 1927 yılında İstanbul'da doğmuş, Aralık 1950'de Dışişleri Bakanlığına girmiş, yıldızı çok çabuk parlamış olan bir diplomattı. 1950'lerde Dışişlerinin genç yıldızlarındandı. Dışişleri Bakanlığının Merkez ve dış kadrosunda on yıl kadar görev yapan **Kırca**'yı 1960'lı yıllarda politikada görüyoruz. 27 Mayıs 1960 ihtilali üzerine. 33 yaşında iken kurucu meclis üyesi olarak parlamentoya girmiştir. 1962 yılı **T.B.M.M. Albümü**'nde ve Cumhuriyetin 50. yılında çıkarılan **T.B.M.M. Albümü**'nde **Coşkun Kırca**'nın, İstanbul ve Paris Hukuk Fakülteleri, Devletler H-

84) Ibid.: T.C. Dışişlerinden Washington Büyükelçiliğine tel. 12.3.1985.

kuku Yüksek Enstitüsü mezunu, meslekten diplomat ve gazeteci, **Kim, Hür Vatan** gazetesi yazarı, evli ve bir çocuk babası olduğu, Fransızca ve İngilizce bildiği, kurucu meclis üyeliğinden sonra, üstüste iki dönem CHP'den İstanbul milletvekili seçildiği kayıtlıdır.⁸⁵

Büyükelçi **Coşkun Kırca**, on yıl politikada kaldıktan sonra 1970'de yeniden Dışişlerine dönmüştür. 1970-1976 yıllarında Birleşmiş Milletler Cenevre Ofisinde Daimi Temsilci Büyükelçi ve 1976-1978 yıllarında Brüksel'de NATO nezdinde Daimi Temsilci Büyükelçi olarak Türkiye'yi temsil etmiştir. 1980-1984 yıllarında da New York'ta, Birleşmiş Milletler Nezdinde Türkiye Daimi Temsilcisi olarak görev yaptıktan sonra 1985 yılında Büyükelçi olarak Kanada'nın başkenti Ottawa'ya nakledilmişti.⁸⁶ Artık altmışına merdiven dayamıştı ve Ottawa Büyükelçiliği belki onun son dış görevi olacaktı. İşte burada 12 Mart 1985 günü Ermenilerin saldırısına uğradı ve kıl payıyla ölümden kurtuldu.

O gün Dışişleri Bakanı **Vahit Halefoğlu** Moskova'da bulunuyordu. Ottawa baskını hakkında sağlanan ilk bilgiler, "Sayın bakana arzı ricasıyla" hemen Moskova Büyükelçiliğine tellendi. Şöyle dendi:

"Az önce alınan habere göre, mahalli saatle 07.10'da Ottawa Büyükelçiliğimiz binası Ermeni İhtilalci Ordusu (ARA) militanlarınca baskına uğramış ve işgal edilmiştir. Ajanslara telefon eden teröristler, içerdekileri rehin aldıklarını, Türkiye'ye sözde soykırımın bedelini ödetmek istediklerini ve toprak talepleri olduğunu bildirmişlerdir.

Ottawa'dan telefonla alınan teyide muhtaç son habere göre, Büyükelçi (**Coşkun Kırca**) ikinci kat penceresinden atlamış ve yaralı vaziyette yüksek duvarlar arasındaki bahçede yatıyormuş. Bina içinde Büyükelçinin ailesi de dahil olmak üzere, kavas ve aşçının ailelerinin olduğu bildirilmektedir. Binayı kordon altına alan polis bahçeye henüz giremiyor.

Olay hakkında bilgi derlenmesine devam edilmekte ve gerekli bütün girişimler yapılmaktadır.

Bilgi arzına devam olunacaktır..."⁸⁷

Bu arada Kanada Dışişleri Bakanlığı resmi sözcüsü kısa bir açıklama yapmıştı. Ottawa'daki Türkiye Büyükelçiliği binasının silahlı bir grup tarafından işgal edilmiş, Büyükelçinin saldırıda yaralanmış ve binada Büyükelçinin eşi ve çocuklarıyla birlikte en az 12 kişinin rehin alınmış olduğunu bildirmişti. Sözcü **Sean Brady**, Büyükelçi **Kırca** ile bir polis memurunun, teröristlerin erişemeyecekleri bir yere, binanın bir diğer bölümüne sığınmış bulduklarını da açıklamıştı.

Flaş haberler gelmeye devam ediyordu. Kanada polis kaynaklarına göre, teröristler kiralık bir kamyonla Büyükelçiliğe gelmişlerdi. Binanın dış kapısı

⁸⁵ TBMM Albümü, 1.10.1962, TBMM Basımevi, Ankara, 1962, s.109 ve Kâzım Öztürk (Hazırlayan), Türkiye Büyük Millet Meclisi Albümü, 1920-1973, Önder Matbaası, Ankara, 1973, s. 449.

⁸⁶ İsmail Soysal (Yayına hazırlayan), **Çağdaş Türk Diplomasisi: 200 Yıllık Süreç, Sempozyuma Sunulan Tebliğler**, Ankara, 15-17 Ekim 1997, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1999, s. 787, 799-800.

⁸⁷ DBA-Ottawa Baskını: T.C. Dışişlerinden Moskova Büyükelçiliğine tel. Yıldırım, 12.3.1985.

önünde bir patlama olmuştu. 100 kadar polis ile Kanada Kraliyet Atlı Jandarma Kuvvetleri Büyükelçiliğinin etrafını sarmışlardı ve olay yerine ambulanslar da getirilmişti.

Teröristlerin ateş menzili dışında bulunan Büyükelçinin bir ayağı ve kolu kırılmış gibi görünüyordu. Yanında bir polis memuru vardı. Kısa bir süre sonra onların buldukları yerden kurtarılacağı umuluyordu.

Gelen bilgilere göre, Büyükelçinin eşi **Biçe Kırca**, kızı **Gülcan Kırca**, Büyükelçilik kavası, eşi ve üç çocuğu, aşçı **Dursun Kılıç**, eşi ve üç çocuğu, Büyükelçilik şoförü de rehin alınanlar arasında bulunuyorlardı.

Ottawa Büyükelçiliğimiz yerel saatle 07.00'de (Türkiye saatiyle 15.00'te) saldırıya uğramış ve işgal edilmişti. Kanada polisi olaydan bir saat 15 dakika sonra Büyükelçiliğimiz Birinci Müsteşarı **Yalçın Oral**'ı durumdan haberdar etmişti. Müsteşar, nedense polis merkezine götürülmüş ve iki saat orada tutulmuştu. Ancak saat 10.15'te (Türkiye saatiyle 18.15'te) polis merkezinden çıkabilen **Yalçın Oral**, telefonla Dışişleri Bakanlığımızı aramış, fakat temas kuramamış. Onun üzerine saat 10.35'te (18.35'te) Washington Büyükelçisi **Şükrü Elekdağ**'ı aramış ve onun aracılığıyla, Ankara'ya şu bilgileri iletebilmiştir:

"Polisin verdiği bilgiye göre, sabah 07.00 sularında (Türkiye saatiyle 15.00'te) teröristler Büyükelçiliğin rezidans kapısını bomba ile imha ederek içeri girmişler. Teröristlerin iki kişi olduğu sanılıyor. Büyükelçiyi, eşi ni, kızını ve Büyükelçilik müstahdeminden 10 kişiyi rehin olarak almışlar.

Ottawa polisi saat 07.10'da olay yerine gelmiş. 08.15'te bütün Büyükelçilik etrafı polis kordonuyla sarılmış.

Büyükelçilik kapısının önünde, üzerinde 'U-Haul' ibaresi bulunan bir nakliye şirketinin kamyonu bulunuyormuş. Büyükelçiliğe duhul için kullanılıp kullanılmadığı belli değilmiş. Teröristler binaya girerken Pinkerton Şirketinden olan Kanadalı koruma görevlisini vurmuşlar. Binanın içinde Türk güvenlik görevlisi mevcut değilmiş.

Büyükelçi Sayın **Kırca**, ikinci katta bulunan yatak odasının penceresinden auluya atlamış. Halen kıpırdamadan yerde yatıyormuş. Hareket emaresi göstermemekle birlikte sağ olduğu, ancak sakatlanması nedeniyle kıpırdayamadığı sanılıyor. Yakınında bir de Kanadalı polis yatıyormuş. Yaralı olmamakla birlikte Kanadalı polis de kımıldamıyormuş.

Saat 10.00 ila 10.15 arasında Büyükelçiliğin içinden altı el silah sesi gelmiş. Ne olduğu hakkında polisin bir fikri yok.

Ben (**Yalçın Oral**) polis tarafından saat 08.00'de durumdan haberdar edildim. 08.15'te polis merkezine götürüldüm. Anlaşılmaz bir sebeple beni saat 10.00'a kadar burada tuttular ve dışarıya bırakmadılar. Ancak, saat 10.00'dan biraz sonra, dışarıya çıkarak Bakanlığı telefonla aramaya çalıştım. Temas temin edemedim. Bunun üzerine size (**Şükrü Elekdağ**'a) telefon ettim.

Şu anda Kanada polisi, bana, Büyükelçi Sayın **Kırca**'yı nasıl kurtara-

cakları hususunda bilgi veriyor. Zırhlı bir araç getirecekler ve bununla devamlarını yıkarak auluya gireceklermiş. Bunu takiben de teröristlerin kurşunlarından korunarak, Büyükelçiyi teröristlerin ateş hattı (menzili) dışına çıkarıp kurtaracaklarımı.

Dışişleri Protokol Şefi, Ankara ile temas kurulduğunu, biraz önce bana söyledi. Zor kullanarak müdahale için izin istiyorlarmış.

Teröristler radyoya ve bir haber ajansına telefon ederek, 'Ermeni Derinrimci Ordusu'na (ARA) mensup olduklarını söylemişler ve taleplerini bildirmişler."⁸⁸

Bu bilgiler saat 19.55'te Ankara'ya ulaşmıştır. Durum az çok aydınlanmıştır.

Ankara'da girişim ve açıklama

Ottawa Büyükelçiliğimizin basılmasıyla ilgili ilk haberlerin alınması üzerine, Ankara'daki Kanada Büyükelçiliği katında derhal girişimde bulunuldu. Ottawa Büyükelçiliğimizin Ermeni teröristlerce basıldığı haberleri üzerine, Dışişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Büyükelçi **Cenap Keskin** hemen Kanada Büyükelçisi **Gilles Mathieu**'yu makamına davet etti.

Cenap Keskin, Ottawa Büyükelçiliğimizin basılmış olduğunu haber verdiğini ve Kanada makamlarının derhal gerekli önlemleri almalarını istedi. Az önce ulaştığı haberlerden Ottawa'daki Büyükelçiliğimizin basıldığını öğrendiğini, Kanada Hükümeti'nin gerekli tüm önlemleri derhal alarak bu caniyane eyleme kan dökülmeden bir an önce son verilmesini ve saldırganların yakalanmasını beklediğimizi bildirdi. Bu olayın Kanada'da yaşanan üçüncü kanlı eylem olduğunu hatırlattı. Paris, Viyana ve Roma'dan sonra Ottawa'nın da teröristler için en elverişli bir yer haline gelmiş görüldüğünü ve bunun düşündürücü olduğunu belirtti. Kanada mahkemelerinin tutumundan yakındı. ABD gibi diğer bazı ülkelerin Ermeni teröristleri en ağır cezalara çarptırdıklarını ve bunun caydırıcı olduğunu; Kanada'daki davaların bilinen seyrinin ise teröristleri adeta özendirdiğini söyledi. Ermeni saldırılarının terörizm eylemleri olduğunu, uluslararası terörizmin uzantısı niteliğinde görülmesi gerektiğini, bu son saldırının Ermeni terörizmine karşı uluslararası geniş işbirliğine gidilmesi zaruretini bir defa daha kanıtlandığını sözlerine ekledi.

Kanada Büyükelçisi **Mathieu**, olayı bir trajedi olarak nitelendirdi. Ülkesinin de siyasi cinayet diye bir kavramın kabul edilmediğini, suçluları eyleme sevkeden nedenler ne olursa olsun, kanun önünde aynı biçimde cezalandırıldıklarını söyledi. Türk temsilcilerine yönelik saldırılardan önce Kanada'da bu tür eylemlere rastlanılmadığını savundu. Türkiye Büyükelçiliğinin basılması ve içerde bulunanların rehin alınması biçiminde görülen bu son olayın ise Kanada'da ilk de-

88) Ibid.: T.C. Washington Büyükelçiliğinden Dışişlerine tel. Yıldırım, 12.3.1985.

fa görüldüğünü, bundan büyük üzüntü duyduğunu sözlerine ekledi. Büyükelçi şimdi, Büyükelçiliğe dönünce, derhal Ottawa ile temas kuracağını, hükümetinin olaya yaklaşımı konusunda bilgi alacağını bildirdi.

Büyükelçi **Keskin**, işgalin kansız biçimde derhal sona erdirilmesini, suçluların adalete teslim edilmesini beklediğimizi tekrarladı. Ottawa Büyükelçiliğimizle temas kurulamadığından, gelişmeler hakkında Kanada Büyükelçiliğinden bilgi sağlanmasının da yararlı olacağını ekledi.⁸⁹

12 Mart günü öğleden sonra kısa kısa haberler birbirini izledi. Kanada Büyükelçiliği, Türkiye saatiyle akşama doğru teröristlerin teslim olduklarını haber verdi. "Yine Sayın Bakana arzı" ricasıyla Moskova Büyükelçiliğine şu ek bilgiler gönderildi:

"Şu anda (18.40) Ankara'daki Kanada Büyükelçisinden telefonla alınan bilgiye göre, Ottawa Büyükelçiliğini basan üç Ermeni terörist kendiliklerinden teslim olmuşlar ve tutuklanarak cezaevine gönderilmişlerdir. Büyükelçi Sayın **Kırca**'nın kolu ve bacağı kırık olduğundan kendisi hastanede tedaviye alınmıştır.

Kanada Hükümeti'nce Büyükelçiliğin güvenliğini sağlamakla görevlendirilmiş ve özel bir firmaya mensup olan bir dedektif, saldırının başlangıcı safhasında hayatını kaybetmiştir."⁹⁰

Büyükelçiliğimize saldırının bir Kanadalı güvenlik görevlisinin hayatını kaybetmesi, Büyükelçi **Kırca**'nın yaralanması ve teröristlerin tutuklanması ile son bulması üzerine Dışişleri Bakanlığımızca aşağıdaki açıklama yapıldı:

"Terörizmi açık ve sarih bir şekilde mahkûm eden Créteil mahkemesi kararının henüz mürekkebi bile kurumadan Ottawa Büyükelçiliğimizin hedef olduğu alçakça saldırıyı nefretle kınıyoruz. Bu saldırı şüphesiz terörizmin adli merciler önünde olduğu gibi dünya kamuoyu vicdanında da mahkûm edilmesine yol açacaktır.

Saldırının bir Kanadalı görevlinin hayatına mal olmuş bulunması üzüntü ve nefretimizi daha da artırmaktadır. Görevlinin kederli ailesinin acısını içtenlikle paylaşıyoruz.

Kanada Hükümeti'nin kendi toprakları üzerinde üçüncü defa tekrarlanan bu terör saldırılarına yenilerinin eklenmesini önlemek için gerekli bütün tedbirleri alacağına ve teröristlerin örnek bir cezaya çarptırılacaklarına olan inancımızı belirtmek isteriz. Geçmiş tecrübeler, uluslararası terörizmin ancak bu belaya karşı cesaretle bir mücadele vermek yoluyla önlenebileceğini, hoşgörülü davranışların ise yeni terör eylemlerini teşvikten başka bir sonuç vermediğini göstermiştir. Kanada Hükümeti'nin bu husustaki görüşlerimizi paylaşacağına inanıyoruz."⁹¹

89) Ibid.: Salah Korutürk'ten Cenk Duatepe'ye servis notu, 12.3.1985, No. 1018.

90) Ibid.: T.C. Dışişlerinden Moskova Büyükelçiliğine Tel. Yıldırım, 12.3.1985.

91) Ibid.: T.C. Dışişleri Bakanlığı açıklaması, 12 Mart 1985.

Gelişmeler

Ermeni teröristler, yerel saatle 07.00'de Büyükelçiliğimizi basmışlardı; öğleye doğru, saat 11.05'te dışarı çıkıp polise teslim oldular. Yani Büyükelçilik, dört saat kadar, Türkiye saatiyle 15.00 ile 19.05 arasında işgal altında kaldı. İşgal sona erince uzmanlar binada bomba araması yaptı, ondan sonra Büyükelçiliğimiz personeli içeri girebildi. Haberleşme kanalı açılınca Birinci Müsteşar **Yalçın Oral**, olayla ilgili gelişmeleri üst üste Ankara'ya rapor etti. Özetle şunları bildirdi:

Kapalı bir nakliye kamyonu, saat 07.00 sularında Büyükelçiliğin önüne dayanmış. Sanki Büyükelçiliğe eşya taşıyormuş süsü verilmiş. Kamyonun üç kişi Büyükelçiliğe mobilya getirdiklerini söylemişler. Kamyon kapıya yaslanmış. Teröristler, kamyonun üstüne çıkarak, 3 metre yükseklikteki Büyükelçiliğin demir giriş kapısını aşmışlar ve bahçeye atlamışlar. Girişe yakın bir yerde bulunan kurşun geçirmez cam ve çelikten yapılmış olan bekçi kulübesindeki Kanadalı güvenlik görevlisi, polisi çağırma ziline basmamış, Büyükelçinin yatak odasına bağlı olan alarmı çalmayı da akıl edememiş. Kulübeden dışarı fırlamış. Teröristler kendisini hemen vurup öldürmüşler.

Teröristler, Büyükelçilik konutunun bombayla uçurup binanın içine dalmışlar. Gürültüden uyanan Büyükelçi ve eşi, alarm telefonundan Kanada Kraliyet Jandarmasına haber vermişler. Ön cephedeki pencereden, Kanadalı güvenlik görevlisinin öldürülmesine tanık olmuşlar; teröristlerin içeriye girmekte olduklarını görünce, pencereden çekilip daha muhkem olan yatak odasına dönmüşler. Konuta giren teröristler, zemin katta kalan hizmetkarlar ve aileleriyle hiç ilgilenmeden doğruca ikinci kattaki Büyükelçinin yatak odasına yönelmişler. Teröristlerin yatak odası kapısına dayanmaları üzerine Büyükelçi **Coşkun Kırca**, teröristlerin eline düşmemek için ve dışardan daha etkili olabileceği düşüncesiyle, ikinci kat penceresinden dışarı atlamış. Yaklaşık 5 metre yükseklikten beton zemin üzerine düşerek yaralanmış ve sürünerek, saldırganların görüş alanı dışında kalan bir noktaya gidebilmiş.

Teröristler, kapıları büyük kalibreli silahlarla kırarak Bayan **Kırca**'yı ve kızları **Gülcan**'ı rehin almışlar. Silah tehdidiyle onlardan çeşitli bilgiler edinmeye çalışmışlar. Binayı dolaşarak bütün kapıları dum dum kurşunlarıyla parçalayıp açmışlar ve Büyükelçiyi aramışlar. Yalnız kripto odasının demir kapısını ve şifreli kilidini kıramamışlar ve şifre odasına girememişler. Odalarda eşyalar, dolaplar ve evrakla ilgilenmeyen saldırganlar, yalnız başka kimse olup olmadığını araştırmışlar.

Kanada güvenlik güçleri saat 07.10 sularında Büyükelçiliği kordon altına almışlar. Ottawa polisinden bir memur, kendi inisiyatifıyla bahçeye girerek Büyükelçinin yanına kadar gitmiş ve olayın sonuna kadar kendisine yardımcı olmaya çalışmış. Paltosu ile yağmur altında yatan Büyükelçinin üstünü örtmüş ve onun yanında beklemiştir. Bu arada güvenlik güçleri yandaki apartmanda bir

komuta merkezi kurmuşlar. Özel timler ve keskin nişancılar çevrede mevzilenmişler.

Saat 08.30'a kadar, Büyükelçiliğe gelen telefonlara bozuk bir İngilizce ile cevap veren Ermeni teröristler, basın mensuplarına, "Devrimci Ermeni Ordu-su" üyesi olduklarını ve amaçlarının Türk Hükümeti'nin sözde Ermeni katliamını tanımasını ve 'Ermeni topraklarını' geri vermesini sağlamak olduğunu söylemişler. Bu saatten sonra, güvenlik kuvvetleri Büyükelçiliğin telefonlarını kesmişlerdir.

Polisin teröristlerle temas kurma çabaları bir süre sonuçsuz kalmış. Daha sonra Ottawa polis yetkilileri saldırganlarla temas sağlamışlar. Yaptıkları telkinlerle, herhangi bir taviz vermeksizin, teröristleri dışarı çıkıp teslim olmaya ikna etmişler. Teröristler, saat 11.05'te, Büyükelçinin kızı **Gülcan**'ı başına tabanca dayayarak dışarı çıkarmışlar, onu serbest bırakıp teslim olmuşlar ve yere yatırılıp kelepçelendikten sonra götürülmüşlerdir.

Saat 11.25'te **Bayan Kırcı** ve hizmetliler binadan tahliye edilmişlerdir. İlk anda yatak odasında fûnyesi açık bir el bombası bulunmuştur. Binanın çeşitli yerlerine patlayıcılar yerleştirilmiş olabileceği şüphesi üzerine, askeri bomba uzmanları ile özel köpekler getirilerek uzunca bir araştırma yapılmıştır.

Büyükelçilik Birinci Müsteşarı yerel saatle 16.30'da binaya girebilmiştir.⁹² Binada bir hayli hasar vardır.

Teröristler, patlayıcı ve el bombası dışında, üç adet değişik tür tabanca ve üç adet büyük kalibreli tüfek kullanmışlardı. Tüfekler, Amerikan yapımı Remington markaydı. Yeni durumdaki bu tüfeklerin Kanada'da satışına izin verilmediği bildiriliyordu.

Bahçede ve bina içinde, çok sayıda tabanca ve tüfek mermisi bulunmuştu. Dum dum türünden olan tüfek mermilerinin, çoğunlukla kapıların kilitlerini parçalamak için kullanıldığı anlaşılmıştı. İkametgâh giriş kapısı, patlayıcı yerleştirilerek tümüyle parçalanmıştı. 7 adet oda kapısı dum dum kurşunlarıyla tahrip edilmişti. Duvarlarda kurşun delikleri açılmıştı. Binadaki hasar oldukça ciddiydi.

Dört saat, yağmur altında, yaralı olarak yerde yatan Büyükelçi **Coşkun Kırcı**, saat 18.15'te ameliyata alınmıştır. Bacak, kol, omuz ve leğen (pelvis) kemikleri kırılmıştı. İç kanamadan endişe ediliyordu. Ameliyat beş saatten fazla sürmüş ve saat 23.30'da sona ermiştir. Ameliyatı yapan Dr. **Brunet**, sağ taraf üzerine sert düşmeden dolayı sağ topuk, sağ kalça kemiği, sağ kol dirseği ile leğen kemiği (pelvis) kırıklarının tamir edildiğini bildirmiştir. Kalça kemiğinin kopuk olan başı da çiviyle tutturulmuştur. Ancak ameliyat sırasında anlaşılabilen iç kanama durdurulmuştur. Artık ameliyat sonrasında çıkabilecek komplikasyonlardan başka hiçbir tehlike görünmüyordu. Büyükelçi kurtulmuştu.

Birinci Müsteşar **Oral**, durumu Ankara'ya rapor ediyordu:

92) *Ibid.*: T.C. Ottawa Büyükelçiliğinden Dışişlerine tel. Yıldırım, 13.3.1985.

"Ameliyatı müteakip konuşulan Sayın Büyükelçinin durumunun iyi, konuşma kabiliyetinin tam anlamıyla yerinde ve moralinin de yüksek olduğu görülmüştür. Sayın **Kırcı**, mutad usul gereği, kısa bir süre yoğun bakımda tutulacaktır. Büyükelçilik görevlileri münavebe ile sayın Büyükelçiye hastanede refakat etmektedir."⁹³

Büyükelçi **Kırcı** yoğun bakımdan çıkınca, Kanada Dışişleri Bakanı **Joe Clark**, 14 Mart günü öğleden sonra kendisini hastanede ziyaret etmiştir. Bakan, hükümeti ve şahsı adına Büyükelçi **Kırcı**'nın yaralanmasından duyulan üzüntüyü dile getirmiş ve acil şifalar dilemiştir. Teröre karşı koyma ve korunma tedbirlerinin bütünüyle gözden geçirileceğini ve bundan böyle Türkiye Büyükelçiliğinin daha iyi korunması için elden gelen her şeyin yapılacağını söylemiştir.

Büyükelçi **Kırcı**, Kanadalı Bakana teşekkür etmiş, Türkiye Cumhuriyeti'nin Ermeni terörüne boyun eğmesinin mümkün olmadığını belirtmiş, Türkiye Büyükelçiliğinin ve mensuplarının en ileri düzeyde korunmalarının zaruri olduğunu ve bu konuda beraber çalışmak gerektiğini söylemiştir.⁹⁴

Kanada Senatosu Başkanı **Guy Charbonneau**, Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı **Marcel Masse** ve Ottawa'daki ABD Büyükelçisi **Paul H. Robinson**, Büyükelçi **Kırcı**'ya birer geçmiş olsun telgrafı göndermiş, acil şifalar dilemiş ve saldırıyı kınamışlardır.⁹⁵

Kanada, ABD Hükümetleri, BM Genel Sekreteri **Cuellar**, saldırıyı kınayan açıklamalar yapmışlardır. Birleşmiş Milletler açıklamasında; "Genel Sekreter, diplomatik binalara ve personele karşı işlenen bu tecavüzü en kuvvetli ifadelerle takbih eder. Siyasi içerikli dehşet hareketlerinde yer alan artışlar hakkındaki endişelerini birçok defa açıklamıştır," deniyordu.

Kanada Dışişleri Bakanı **Clark**, Dışişleri Bakanı **Vahit Halefoğlu**'na gönderdiği mesajda aynen şöyle diyordu:

"Ottawa'daki Büyükelçiliğinize karşı girişilen korkakça saldırıya şok ve kızgınlıkla şahit oldum. Bu olay nedeni ile pek üzgün olduğumu ifade etmek istiyorum. Bunun gibi terörist faaliyetlerini şiddetle takbih ederim. İlgili tüm güvenlik kuruluşları tam bir çalışma içerisinde. Bu olayın sorumluları adalet önüne çıkarılacaklardır."⁹⁶

Parlamentoya bilgi

Devlet Bakanı ve Dışişleri Bakan Vekili **Mesut Yılmaz**, 13 Mart 1985 günü TBMM'de gündem dışı bir konuşma yaparak, milletvekillerine Ottawa Bü-

93) *Ibid.*: T.C. Ottawa Büyükelçiliğinden Dışişlerine tel. 13.3.1985.

94) *Ibid.*: T.C. Ottawa Büyükelçiliğinden Dışişlerine tel. 14.3.1985.

95) *Ibid.*: T.C. Ottawa Büyükelçiliğinden Dışişlerine tel. Çok acele, 15.3.1985, No. 92. Burada mesajların tam metinleri de yer almaktadır.

96) *Ibid.*: Kanada DB Joe Clark'tan T.C. Dışişleri Bakanına mesaj. (Mesaj, Kanada Büyükelçiliğinin 13.3.1985 günlü mektubuyla Dışişleri Bakanlığına iletilmiştir.)

yükkelçiliğimize saldırıyla ilgili bilgi verdi ve Ermeni terörü konusunda bazı görüşlerini dile getirdi. **Yılmaz**, şöyle konuştu:

"Sayın Başkan,

Değerli Milletvekilleri,

Dün Ottawa Büyükelçiliğimizin hedef olduğu alçakça saldırı hakkında Yüce Meclise bilgi arz etmek ve buna ilişkin bazı görüş ve düşüncelerimizi açıklamak üzere huzurunuzda bulunuyorum.

Her şeyden önce bu saldırının Kanada'da misyonlarımıza ve misyon mensuplarımıza yöneltilen üçüncü saldırıyı teşkil ettiğini üzüntüyle kaydettiğimizi ifade etmek isterim. Hatırlayacağınız gibi 8 Nisan 1982 tarihinde Büyükelçilik Ticaret Müşaviri **Kâni Güngör**, otomobilinin içinde silahlı saldırıya uğramış ve bu saldırıdan çok ağır yaralarla büyük ölçüde felç olarak kurtulabilmiştir. Daha sonra 27 Ağustos 1982 günü Askeri Ataşe Albay **Atilla Altıkat**, Büyükelçiliğe görevine gelirken otomobili içinde şehit edilmiştir.

Albay **Altıkat**'ın katilleri bugüne değin yakalanmamıştır. Buna karşılık **Kâni Güngör**'e yönelik saldırının faili olarak 1974 yılı Mart ayında tutuklanan üç teröristin, Ağır Ceza Mahkemesine sevk edilip edilmeyeceklerine ilişkin ön duruşma, Kanada adli sisteminde mevcut olanakları azami derecede istismar eden savunma oyunlarıyla uzayıp gitmektedir. (...)

Ottawa Büyükelçiliğimize yönelik saldırı işte bu ortam içinde planlanmış ve tatbik edilmiştir. Saldırının bir Kanadalı güvenlik görevlisinin hayatını kaybetmesi ve teröristlerin eline düşmemek amacıyla binanın ikinci katından atlayan Büyükelçimizin yaralanmasıyla sonuçlanmış bulunmasını nefret ve üzüntüyle karşılamamaya imkân yoktur.

Üstelik olayın Orly duruşmasından sonra birtakım saldırıların mümkün görüldüğü hakkında misyonlarımızın ve aralarında Kanada'nın da bulunduğu çeşitli ülkelerin özellikle uyarılmış oldukları bu döneme rastlamış olması üzüntümüzü daha da artırmıştır. (...)

Yüce Meclisin değerli üyeleri,

Uluslararası terörizm ile başa çıkmanın tek yolunun, bu belaya karşı cesaretle karşı tedbirler almak olduğunu, teröristlerle pazarlık ederek, canilere tavizler vererek bu kişilere adeta dokunulmazlık tanınarak terörizmin önlenemeyeceğini gösteren misaller hafızalarımızda tazeliğini korumaktadır. Batı camiasına mensup olan insan hak ve hürriyetlerine saygılı bütün ülkeler bu prensiplerin arkasına sığınarak insan haklarının temelini oluşturan yaşama hakkına tecavüz edenlere göz yumamazlar. Hiçbir kanun, hiçbir anayasa, hiçbir uluslararası sözleşme teröristlere devletleri parçalama hürriyetini garanti etmemiştir.

Sayın Milletvekilleri,

Ottawa Büyükelçiliğimize saldıran teröristlerin mensup olduklarını öne sürdükleri örgütün daha önce Lizbon Büyükelçiliğimizi de işgal ederek

Maslahatgüzarımızın eşi **Cahide Mihçioğlu**'nu da şehit ettikleri hatırlanacaktır. O olay sırasında yanlarında getirdikleri bombaların infilak etmesi sonucu ölen beş terörist için ayınlar düzenlendiği, bu alçak canilerin 'şehit' mertebesine yükseltildikleri hayret ve nefretle görülmüştür. Bu kez Ottawa Büyükelçiliğimizin hedef olduğu saldırıda bu tutumun rolü bulunduğunu inkâr etmeye imkân var mıdır?

Ermeni toplumu kendini bu hunharca cinayetlerden soyutlamadığı sürece daha pek çok günahsızın kanının akıtılmasını üzüntüyle beklemek yanlış olmayacaktır. Ermeni toplumunun artık gerçekleri görmesini ve yetmiş yıldır kendi kendini aldatarak kapıldığı hayal dünyasından sıyrılmasını temenni ediyoruz (...)

Değerli Milletvekilleri,

Ağır fakat başarılı bir ameliyat geçirmiş olan değerli Büyükelçi **Coşkun Kırca**'ya huzurunuzda geçmiş olsun dilekelerimizi iletir, kendisini en kısa zamanda tekrar görevinin başında görmeyi ümit ettiğimizi ifade eder, sağ ve sağlam kurtulmuş olmalarını sevinçle karşıladığımızı, ailesi fertleriyle Büyükelçiliğimiz personelinin bir daha böyle acılı anlar yaşamamalarını Tanrı'dan dilerim.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlarım."⁹⁷

Türkiye Büyükelçiliğinin işgali ve Ottawa'daki yabancı diplomatların güvenliği konuları Kanada parlamentosunda da uzun uzun tartışıldı. Bazı konuşmacılar güvenlik tedbirlerinin yetersiz kaldığına parmak bastılar ve hükümeti eleştirdiler.

Ermeni toplumuna çağrı

Ottawa ve Washington Büyükelçiliklerimiz, 12 Mart günü, sıcağı sıcağına birer basın açıklaması yayımladılar. Birbirlerine benzeyen bu bildirimlerde, Ottawa Büyükelçiliğimizin Ermeni teröristlerce işgal edilmesi sert biçimde lanetlendi. Açıklamalarda ayrıca, bu terör eylemlerini kınamaları ve terörle mücadeleye katkıda bulunmaları için Kuzey Amerika'daki Ermeni toplumuna çağrıda bulunuldu.⁹⁸

Türk basın-yayın organları da Ermeni toplumuna benzer çağrılar yapmışlardır. "Türkiye'nin Sesi" radyosu, 16 Mart 1985 günü bütün dillerde "Ermeni terörizmi" konulu bir program yayımlamıştır. TRT 3 "Görünüm" programında Fransızca, İngilizce ve Almanca olarak tekrarlanan bu yayından bazı parçalar aşağıya aktarıldı. Şöyle deniyordu:

⁹⁷ Ibid.: Dışişleri Bakan Vekili Mesut Yılmaz'ın 13.3.1985 günü TBMM'de yaptığı konuşma.

⁹⁸ Ibid. T.C. Ottawa Büyükelçiliğinden Dışişlerine yazı, 9.4.1985, No. 181 eki ve T.C. Washington Büyükelçiliğinden Dışişlerine tel. 12.3.1985.

"Geçen Salı günü (12 Mart) radyo ve televizyonlarını açan milyonlarca kişi, Kanada'nın başkenti Ottawa'da cereyan eden üzücü bir dram izlemiştir. İlk önce televizyon ekranlarına, etraftaki yüksek apartmanlar arasında, geniş bir bahçe içinde, insanların zarafet ve güzelliğe daha fazla zaman ayırdıkları bir döneme ait bulunduğu açıkça görülen bir bina geldi. Hattı zatında bu bina, Kanadalıların haklı olarak başkentlerine gelen ziyaretçilere iftiharla gösterdikleri, Avrupalı prens ve prenseslerin gelen ziyaretklularını geçirdikleri tarihi bir binadır. Ayrıca Kanada mimarisinin de en güzel örneklerinden birini teşkil eder. Ancak bugün, bu asil ve zarif görünümümlü binanın önünde, eşyanın tabiatına aykırı olaylar cereyan etmekte olduğunu, etrafı saran polis arabalarından anlıyorsunuz. Bahçe kapısının önündeki kamyonetten fırlatılan bombaların dumanları hâlâ dağılmamış; kapıdaki Kanadalı görevli kanlar içerisinde cansız yerde yatıyor. Evin güzelliği ile tam bir tezat içerisinde evin balkonunda elleri silahlı, pejmürde kılıklı birtakım adamlar görüyorsunuz. Daha sabahın erken saatleridir ve söz konusu bina Türkiye'nin Ottawa Büyükelçiliğidir. Bomba sesleri ile uyanan Büyükelçi, bahçede olanları görmüş ve ikametgâh kapısı bombalanıp açılırken ikinci kattaki bürosundan aşağıya atlayarak kurtulmuştur. Mütecavizlerin ateş menzili dışında, düşüş sırasında kolu ve bacağı kırıldığından, ıstırap içinde yerde yatmakta ve zırhlı polis arabasının gelip kendisini almasını beklemektedir. İçerde ancak Büyükelçinin, açısının ve kuşağının eşleri ve çocukları rehin alınmıştır. Dört-beş saat süren bu gelişmeler sonunda katillerin, Büyükelçinin 13 yaşındaki kızının başına silahları dayalı olduğu halde çıkıp polise teslim olduklarını görüyoruz.

Kimdir bu eli kanlı, buldukları memleketlerin kanunlarını pervasızca çiğneyen, vatandaşlarını pervasızca öldüren, görevleri milletlerarasında dostluk ve işbirliği köprüleri kurmak olan insanlara, kadınlara, onların çocuklarına saldıran, medeniyetten nasibini almamış bu barbar adamlar kimdir? Diye sorarken spikerin sözleri arasında Ermeni teröristi sözcüklerini seçersiniz. (...)

Kurdukları cinayet şebekelerine 'ordu', kendilerine 'savaşçı' diyorlar. Değildirler. Ordu, şerefli askerlik mesleğine mensup insanların kuruluşu; asker, kutsal bildiği vatani için ölen cesur insandır. Kadın-kız, çoluk çocuk demeden rehine alan, onları gözünü kırpmadan öldüren, erkekleri kallesçe arkadan vuran, bu korkak insanlar, olsa olsa kiralık katillerdirler. (...)

Sansasyon yaratmak teröristin amacıdır. Ancak unutulmaması gerekli bir husus daha vardır. Sansasyon geri de tepen bir silahtır. Kendilerine yaklaşık bir asır önce kötü muamele edildiğini iddia eden bu canilerin, 20. asrın son yıllarında dahi masum insanları en barbar şekilde öldürdüklerini televizyonlarında gören, gazetelerine okuyan, radyolarında dinleyen milyonlar acaba ne düşünüyorlar? Lizbon'daki genç kadını, Atina'daki kızı, Lahey'deki üniversite öğrencisini, daha diplomasi mesleğine henüz girmiş

genç adamları, Türk'tür diye öldürdükleri için kendilerini alkışladıklarını mı zannediyorlar? Hiç tahmin etmiyoruz. Harp biteli bir asra yakın zaman geçmiş olmasına rağmen Türklere karşı bu kadar gaddarca davrandıklarına göre, acaba Türklerin de şikâyetçi oldukları o dönemde Ermeniler Türklere karşı neler yapmışlardır, diye kendi kendilerine sorup, bu teröristleri ve tüm Ermenileri, insanlık vicdanında mahkûm etmiyorlar mı? (...)

Ottawa katilleri, Kanada mahkemesi ve kamuoyu önünde, masum bir Kanadalının öldürülmesini, çoluk çocuğun rehine alınmasını nasıl izah edeceklerdir?

İyi niyetli Ermenilerin mensubu buldukları ülke kamuoyları ile karşılaşması zamanı gelmiştir. Arasına yayımladıkları beylik takbihler, hattı zatında takbih ettikleri suçu tasvip manası da taşımaktadır. Kaldı ki bazı Ermeni grupları bunu dahi yapmıyorlar. Aksine, Lizbon'daki Türkiye Büyükelçiliğini ele geçirmek için yaptıkları baskın sırasında, kendilerinin infilak ettirdikleri bombalarla ölen teröristleri Kuzey Amerika'daki Ermeni basını 'martyrs' (şehit) olarak değerlendirmişlerdir. Bazı Amerikan-Ermeni toplumlari da Lizbon canileri için dini anma törenleri tertiplemişlerdir.

Aklı selim sahibi kim, bu adamların Ermeni menfaatlerine hizmet ettiklerini söyleyebilir? Kanada'daki Ermeni toplumu bu cinayetlerin manevi sorumluluğunu paylaşmak istemiyorsa, açıkça bu canileri takbih etmelidir. Aksi halde Kanada kamuoyunda da mahkûm edileceklerdir. (...)"⁹⁹

Ermeni toplumuna çağrı, Ottawa olayından kısa bir zaman sonra, bizzat Dışişleri Bakanı **Vahit Halefoğlu** tarafından da dile getirildi. **Halefoğlu**, 30 Mayıs 1985 günü, Ankara Cebeci Şehitliğinde, Dışişleri şehitlerinin mezarları başında yaptığı konuşmayı şöyle tamamladı:

"...Türkiye elbette ki, üç beş teröristi muhatap alacak değildir. Onlar er veya geç yakalanmakta, adaletin pençesine düşmekte, layık oldukları cezayı bulmaktadırlar. Ama onları örgütleyen, silahlandıran ve besleyenler kimlerdir? Birkaç kiralık kalem bularak Ermeni terörünü destekleyici yazılar yazdıranlar, televizyon programı hazırlayanlar kimlerdir? Bu soruların cevabını bulmak o kadar da zor değildir.

Bunu yapanlar Türkiye'nin büyümesinden, güçlenmesinden, kalkınmasından ve bölgesinde gittikçe ağırlık kazanan bir devlet olmasından rahatsızlık duyanlardır. Türkiye'nin başına gaileler açarak gelişmesini, güçlenmesini engelleyebileceklerini, dünyadaki itibarını sarsabileceklerini umuyorlar. Bunu yapamamışlardır, yapamayacaklardır. Kendilerini her gün biraz daha iyi ele vermektedirler. Dünya kamuoyu gerçekleri her gün biraz daha iyi anlamaktadır. Bu oyunu oynamak isteyenler mutlaka kendi kazdıkları kuyuya düşeceklerdir.

99) Ibid.: Türkiye'nin Sesi Radyosununun 16.3.1985 günlü yayını.

Şimdi Ermeni toplumuna seslenmek istiyorum. Sizleri bu kanlı ve alçakça oyuna getirmek isteyenleri iyi tanıyınız. Kendi siyasi çıkarları için Ermeni gençlerini alet edenleri, onları ölüme gönderenleri iyi teşhis ediniz. Dünyaya Ermeni toplumunun varlığını sadece terörizm yoluyla duyurmak isteyenler size kötülük etmektedir. Bunu yapanlar maskelerini indirip açıkça ortaya çıkmaya cesaret edemeyenlerdir. Biz sizlerle yüzyıllardan beri beraber yaşadık. Dininize, kültürünüze, geleneklerinize saygı gösterdik. Kimliğinizi korumanıza yardımcı olduk. Bir Dünya Savaşı sırasında dış güçlerin etkisiyle meydana gelen olayları ve her iki tarafa da ıstırap veren yaraları altmış yıl sonra deşmeye başlamaktan kim ne kazanmıştır, ne kazanacaktır? Aynı yıl başka bir cephede Türklerle savaşan ve binlerce evladını feda ettikleri bu topraklarda vatanını korumak için canını veren Türk askerine saygı duyanlar, hayranlık duyanlar şimdi dünyanın öbür ucunda eski düşmanlığı dostluğa çevirmek için anıtlar yapıyorlar, parklara Atatürk'ün ve Gelibolu'nun isimlerini veriyorlar. Onlardan alınacak hiçbir ders yok mudur?

Aziz Şehitlerimiz,

Dünyada yaşayan Ermeni toplumu kendilerini istismar edenleri er geç anlayacak ve önünüzde diz çöküp sizden özür dileyecektir..."¹⁰⁰

Büyükelçi Kırca olayı anlatıyor

Büyükelçi **Coşkun Kırca**, bir buçuk ay kadar tedavi gördükten sonra hastaneden çıkmıştı. Tedavisine Türkiye'de devam etmek ve de tatil yapmak üzere, koltuk değnekleriyle, 2 Temmuz 1985 günü İstanbul'a gelmişti. Güvenlik nedeniyle yolcu listesine **Mr. King** takma adıyla kaydedilmiş idi. Bu gelişinde **Kırca**, *Milliyet* gazetesinin çeşitli sorularını cevaplamış ve olayı anlatmıştı. Hastanede tam on kilo verdiğini söylemiş ve sonra şöyle konuşmuştu:

"Kanada'da önce kamuya ait sivil bir hastanede 20 gün kadar kaldım. Asıl zorlu günler orada geçti. Sonra beni Askeri Kalp Akademisi'ne aldılar. Orada su tedavisi de gördüm. Şimdi topuğumda, kalçamda, kalça kemiğim de ve sağ bacağımdaki ağır kırıklar tamamen kaynamış durumda.

Gördüğünüz gibi koltuk değnekleriyle yürüyebiliyorum. Bir süre sonra iki bastonla, daha sonra da tek bastonla yürüyeceğim. Mesele kırık bacak taki adalelerin kuvvetlenmesi. Bu da zaman alıyor.

Tekrar vazife başına döndüğüm zaman mütehasşıslar tarafından kontrol yapılacak ve tedavinin devam etmesi gerektiğine karar verilecek. Bu gibi kırıkların tedavisi uzun sürüyor. Ama çok şükür, iyiyim diyebilirim. Ka-

100) Dışişleri Bakanı Vahit Halefoğlu'nun Konuşmaları, Demeçleri ve Basına Verdiği Mülakatlar, 1 Ocak 1985-31 Aralık 1985, Dışişleri Bakanlığı Yayını, Ankara, 1986, s. 99.

nadalı doktorlar nezdinde de Türkiye'nin kaplıcalarının şöhreti biliniyor. Bunun için sağlık yönünden öyle bir yere gideceğim."

Hastanedeki tedavi bittikten sonra Büyükelçiliğe dönen **Kırca**, ikametgâh-taki durumu şöyle anlatıyor:

"Ben ikametgâhın tahrip edilmiş halini görmedim. Eşim gördü. Kızım gördü. Fakat hâlâ köşeden bucaktan kurşunlar çıkıyor. Kullandıkları silah, tercüme edildiğinde, 'sokak hareketi tüfeği' adında bir silah. Her bir kurşundan tırnak boyunda 60 tane saçma çıkıyor. Kapıları o silahla açmışlar. O kadar kuvvetli bir silah ki, bir kilidi kırarken kapı yıkıldı. Odalara girdikleri zaman ilk işleri içeriye gelişigüzel ateş etmek. Kimi vuracaklarına hiç bakmamışlar. Beni bulamayınca, Kaçılaryaya odalarını filan da aramaya başlamışlar. Ve içerden biri kendilerine ateş eder korkusuyla, ateş etmesinler diye kızımı tutmuşlar. Bu da kahramanlık oluyor.

Hâlâ orada burada, odalar temizlenirken filan, bu saçmalardan çıkıyor."¹⁰¹

Büyükelçi **Kırca**, soruları cevaplandırarak olayı anlatıyor:

Soru: "Siz onları gördünüz mü?"

Kırca: "Evet, şöyle oldu: Biz, biliyorsunuz, o sabah silah sesiyle uyan-dık. Kanadalı polisi öldüren silahın sesiyle. Karım, hemen çocuğun odasına koşup kapısını kilitledi. Pencereden durumu gördü. Ben pantolonumu giyip pencereden atlamaya karar verdim. Çünkü belli beni arıyorlar. Bulurlarsa öldürecekler. Beni bulamazlarsa, başkalarını öldürmek işlerine gelmez. Kamuoyunda kötü puan alırlar. Hep buna dikkat ediyorlar.

Karıma danıştım. Karım, 'Başka çare yok, hemen atla' dedi. Atlamak için odama girdim. O sırada merdivenlerde bir hareket oldu. Kapı aralığın-dan baktım, yukarı çıkıyorlar. Ellerinde işte o tüfekler vardı, tabanca vardı. Biraz korkak ve telaşlıydılar."

Soru: "Sonra kapıyı kapattınız, atladınız?"

Kırca: "Biliyorsunuz, banyonun penceresinden atladım. Bir tek orası müsaitti. Banyonun kapısını kilitledim. Pencerede sinek teli vardı. Açtım. Aşağısı 6 metreydi. Zemin de tuğla... Şöyle bir hesapladım. Benim boyum 1.60... Eğer ellerimle aşağıya sarksam mesafe azalacak... 3.40 olacak. Eğer, beyin üstü düşmezsem, hayatta kalma ihtimali var. Çıktım pencere-den, aşağıya sarktım. Kendimi bıraktım."

Soru: "Ayak üstü düşmeye çalışarak?"

Kırca: "Tabii... Hatta, sağ ayağım daha kuvvetlidir diye sağ ayağımın üstüne düşmeye çalıştım. Nasıl olsa kırılacak ama, belki tahammülü daha fazladır diye."

Soru: "Nitekim, sağ ayak kırıldı..."

101) "Büyükelçi Kırca, King adıyla döndü. Baskından Anavatan'a", *Milliyet*, 3.7.1985.

Kırca: "Evet.. Ama ben kendimi sırt üstü yerde buldum. Herhalde yere sağ ayakla çarptım ama, sırt üstü düştüm..."

Soru: "Şuurunuz yerindeydi?"

Kırca: "Evet... Hiçbir acı da duymuyordum. Neresi kırık diye kolumu, bacağımı oynattım. Sağ tarafım kırık, anladım. Ama, acı duymuyorum. Evin köşesinde bir cumba var... O cumbanın altına geçersen, beni görme-leri ihtimali azalacak. Ben bu gayretin, oraya ulaşma gayretinin içindey-ken, işte o Kanadalı polis geldi. Belediye polisi..."

Kanada Belediye polisi asayişle görevlidir. O, civardaymış... Sormuş ne oluyor diye... Söylemişler... Adam bahçe duvarını aştı, atladı geldi. Beni tamamen emniyete çıkararak kendi himayesi altına aldı. Ondan sonra, işte etraf polis doldu falan..."

Soru: "4.5 saat orada kaldınız..."

Kırca: "Evet... Aslında, polis in emniyet altına aldığı yer su içindeydi... Buz gibi... Fakat, bu da faydalı olmuş. Gerçi çok üşüdüm. Zaten, derece sıfırın altında 32 dereceydi. Bir de soğuk su. Ama, bunun da bir faydası oldu. Kırıkların ağrısını duymadım."

Soru: "Tabii asıl tehlikenin yanında üşümeniz ayrıntı kalıyor. Daha fena düşebilirsiniz..."

Kırca: "Elbette... 58 yaşında adamım. İlla cambaz gibi ayağının, bacağının üstüne düşeceğine dair garanti yok. Risk büyüktü. Beynimin üzerine de düşebilirdim. Fakat, bu riski almaktan başka çarem de yoktu. İyi ki de öyle yapmışım. Yoksa öldürülmem muhtemeldi..."¹⁰²

Büyükelçi **Coşkun Kırca**, bir an önce sağlığına kavuşmak için büyük çaba harcamıştır. Doktorlar kendisine günde iki seans jimnastik yaptırmışlardı. O ise bunu üç seans yapmıştı. Doktorlar bir hareketi 20 defa tekrar etmesini söyleyince o 40 defa tekrarlamıştı. Bu sayede hastaneden bir ay erken taburcu edilmişti. Yıllık iznini geçirdiği Türkiye'de de gayretlerini aralıksız sürdürmüştü. Çeşme kaplıcasına gitmişti. Her gün 42 derece şifalı suda 45 dakika kalıyor, oradan çıkıp denize giriyor ve sonra eşyle birlikte uzun uzun yürüyüş yapıyor. Bir gazetenin dediği gibi, "yürümeyi denizde öğreniyordu."¹⁰³ Bacağındaki kırıklar kaynamıştı. Şimdi kasları güçlendiriyordu. Türkiye'ye geldikten bir hafta sonra koltuk değneklerini bırakmış, iki bastonla yürüyordu. "15 gün sonra bastonlardan da kurtulacağım ve görevimin başına döneceğim" diyordu. Ve döndü.

Bir yıl daha Ottawa Büyükelçisi olarak görev yapan **Coşkun Kırca**, 1986 yılında Türkiye'ye döndü. Kendisini tekrar politikada ve parlamentoda gördük. Aynı zamanda eski mesleği olan köşe yazarlığını da sürdürmüştür.

102) "Büyükelçi Coşkun Kırca, Ermeni terörünü değerlendirdi", *Milliyet*, 4.7.1985.

103) "En büyük yardımcısı eşi. Yürümeyi denizde öğreniyor", *Milliyet*, 12.7.1985.

Coşkun Kırca, 5 Ekim 1995 tarihinde Dışişleri Bakanı oldu ve o günkü politik şartlar nedeniyle sadece 30 Ekim 1995 tarihine kadar bu görevde kaldı.

Kanadalılara teşekkür

Ottawa Büyükelçiliğimiz baskınında bir Kanadalı can vermiş, bir diğeri de yaralı Büyükelçimize kanat germiştir. Ölen Kanadalı **Claude Brunelle** adlı bir koruma görevlisiydi. Yaralı Büyükelçimizi koruyan da **Michael Prud'homme** adlı bir polis memuru.

Dışişleri Bakanlığı, bu cesur insanlara Türkiye'nin şükranlarını ifade edecek bir jestte bulunmayı öngördü. Ödüllendirme gerekçesi şöyle ifade edilmişti: "12 Mart 1985 tarihinde Ottawa Büyükelçiliğimizin hedef teşkil ettiği menfur saldırı sırasında Büyükelçiliğin korunmasıyla görevli Kanadalı personel **Claude Brunelle**, saldırganların bahçeyi çevreleyen parmaklığı aşarak bahçeye girmeleri üzerine, kurşun geçirmez nöbetçi kulübesinde kalarak hayatını garantiye alabilecek iken, kulübeden çıkarak saldırganları durdurmaya çalışmış ve teröristlerle girdiği silahlı çatışmada hayatını kaybetmiştir.

Öte yandan, Kanada Kraliyet Atlı Polisi örgütüne mensup **Michael Prud'homme**, Büyükelçilik bahçesine sürünerek girip yaralı vaziyette beton zemin üzerinde yatmakta olan Büyükelçi **Kırca**'nın yanına gelmiş, Büyükelçimizi soğuğa karşı korumak üzere kendi paltosuyla örtmüş ve işgal eyleminin sonunun alınmasına değin yanında kalarak fevkalade değerli manevi desteğini esirgememiş, teröristler tarafından görünmeleri halinde hayatının tehlikede olacağını bile bile Büyükelçimizin yanından ayrılmamıştır.

Her iki görevli, tutum ve davranışlarıyla üstün cesaret örneği göstermişlerdir."¹⁰⁴

Bu nedenle Büyükelçi **Kırca**'yı korumuş olan polis memuru **Michael Prud'homme**'a ve saldırı sırasında hayatını kaybeden muhafız **Claude Brunelle**'in ailesine münasip birer hediye verilmesi kararlaştırıldı.

Baskın sırasında yaralanan Büyükelçimize yardımcı olmak için üstün gayret ve cesaret gösteren polis memuru **Michael Prud'homme**'a, 1 adet 105x165 cm ebadında Yağcıbedir halısı gönderildi. Halı, 1 Kasım 1985 günü Büyükelçilikte düzenlenen bir yemekte kendisine verildi. Yemekte Ottawa Polis Müdürü **Arthur Rice** ile yardımcısı **Thomas Flanagan** da hazır bulundular.

Büyükelçiliğimizi korurken ölen **Claude Brunelle**'e gelince, onun anısına, memleketi olan Nova Scotia'nın Antigonish şehrindeki St. Francis Xavier Üniversitesinde 25 bin dolarlık bir öğrenim bursu fonu kurulmuştu. Türkiye bu

104) **DBA-Ottawa Baskını:** T.C. Dışişlerinden Başbakanlığa yazı, 28.3.1985, No. IADA. 111.327-1781.

fona 2.500 ABD doları tutarında bir katkıda bulundu. Bu para o zamanki kurdan 3415,75 Kanada doları tuttu. Ölenin ailesine de bir şilt verildi.¹⁰⁵ Şiltte, "Başka hayatları kurtarmak için, görev ve şeref uğruna kendi hayatını vermekte tereddüt etmemiş olan Bay **Claude Brunelle**'in hatırasına" yazısı kazanmıştı.

Ölen polisin annesi **Yves Brunelle** pek duygulanmış, plaketi evinin en mutena yerine asmış ve Büyükelçiliğimize içten bir teşekkür mektubu göndermiştir. Oğlunun hatırasının böyle güzel bir plakete onurlandırılmasından dolayı Türkiye Büyükelçiliğine, Türk Hükümetine ve Türk milletine hararetle teşekkür etmiştir. Bayan **Brunelle** ayrıca, oğlu anısına kurulan öğrenim bursuna katkıda bulunmuş olan Türkiye'ye şükranlarını bildirmiştir.

Türkiye'nin bu güzel jesti, Kanada kamuoyunda da hoşnutluk yaratmış ve gazetelerde "Türkiye, öldürülen muhafızı onurlandırdı" gibi başlıklarla olumlu yazılar çıkmıştır.¹⁰⁶

Teröristler mahkûm ediliyor

Türkiye'nin Ottawa Büyükelçiliğini basan teröristler üç kişiydi. Üçü de Ermeniydi. Hüviyetleri şöyle belirlenmişti:

* **Kevork Maraşlıyan (Marachelian)**: 14 Ağustos 1949 Suriye doğumlu. 1971 yılında Suriye'den Kanada'ya göç etmiş. 2284 Preville Street, Ville La-salle, Quebec adresinde oturuyor idi.

* **Ohannes Noubarian**: 26 Şubat 1955 Suriye doğumlu. 1975 yılında Suriye'den Kanada'ya göç etmiş. 5305 Dudemaine Street, ap. 7, Montreal, Quebec adresinde oturuyor idi.

* **Raffi Titizian**: 17 Temmuz 1957 Beyrut doğumlu. Beyrut'tan Yunanistan'a, oradan da 1979 yılında Kanada'ya göç etmiş. 1765 Lawrence Avenue East, ap. 506, Toronto, Ontario adresinde oturuyor idi.

Her üçü de Kanada vatandaşı olan bu üç terörist, 9-10 Mart 1985 günü Quebec'te buluşmuşlar. **Naubarian** ve **Titizian**, orada "Chez Nous" adlı bir motelde iki gece kalmışlar. Tabancalar, tüfekler, el bombaları, patlayıcılar ve teçhizat ile iyice donandıktan sonra üçü birden Quebec'ten kiraladıkları bir kamyonu binip Ottawa'ya gelmişler. 12 Mart sabahı Türkiye Büyükelçiliğine silahlı bombalı bir saldırı düzenleyen teröristler, Büyükelçilik muhafızı **Claude Brunelle**'i öldürmüşler, Büyükelçi **Coşkun Kırca**'yı öldürmek kastıyla giriş kapısını parçalayıp Büyükelçiliği işgal etmişler, silah tehdidiyle Büyükelçinin eşini ve kızını rehin almışlar, dört saat kadar binayı işgal altında tuttuktan sonra dışarı çıkıp polise teslim olmuşlardır.¹⁰⁷

105) *Ibid.*: T.C. Ottawa Büyükelçiliğinden Dışişlerine yazı, 12.12.1985, No. 35.001/5-923/737.

106) Louise Dickson, "Turkey honors slain guard", *The Citizen*, 12.12.1985.

107) **DBA-Ottawa Davası**: T.C. Ottawa Büyükelçiliğinden Dışişlerine yazı, 3.5.1985, No. 35.001/5-298/234 ve ek: Synopsis.

7-10 Mayıs 1985 tarihlerinde, Ottawa'da, üç Ermeni teröristin ön duruşması yapıldı. Adam öldürme fiilinden ve diğer suçlardan bunların yargılanmaları için yeterli mesnet bulunduğu karar verildi.

Ondan sonra üç terörist 14-31 Ekim 1986 tarihlerinde, Ontario Eyalet Yüksek Mahkemesinde yargılandılar. Savcılık makamı, "Birinci derecede katil suçundan", yani taammüden adam öldürmek fiilinden dolayı sanıklar için ömür boyu hapis cezası istedi. Savunma avukatı, davayı saptırmayı denedi ve sanıklar "İkinci derecede katil suçundan" yargılatmak için uğraştı. Jüri, uzun uzun müzakere ettikten sonra üç Ermeni teröristin birinci derecede katilden suçlu olduklarına karar verdi.

Ontario Yüksek Mahkemesi, 31 Ekim 1986 tarihinde, **Kevork Maraşlıyan (Marachelian)**, **Ohannes Noubarian** ve **Raffi Titizian** adlarındaki üç Ermeni teröristi ömür boyu hapis cezasına çarptırdı.¹⁰⁸

Savunma, Yüksek Mahkemenin ömür boyu hapis kararına itiraz etti. Suçun, "birinci derece katil suçu" değil, "ikinci derece cinayet" olduğunu ileri sürdü, mahkemenin kararını bozdurmaya çalıştı. Mahkûmlar ikinci derece cinayet suçundan hüküm giyerlerse on yıl sonra serbest bırakılabileceklerdi. Birinci derece cinayet suçundan ömür boyu hapis cezasında ise bu mümkün değildi.

Ottawa'daki yeni Büyükelçimiz **Kaya Toperi**, 24 Mayıs 1988 günü Ankara'ya şunu telledi:

"21 Mart (1988) tarihli *The Ottawa Citizen* gazetesinde yer alan haberlerde, 1985 Mart ayında Büyükelçiliğimize saldırıda bulunan üç Ermeni teröristin müebbet hapis kararına Ontario Temyiz Mahkemesi nezdinde yaptıkları itirazın reddedildiği bildirilmektedir."¹⁰⁹

Demek ki, saldırının tam üçüncü yıldönümünde, üç Ermeni teröristin ömür boyu hapis cezaları kesinleşmiştir.

Bu kararlar, üç Ermeni teröristin hüküm giymesinin ötesinde, Ermeni teröristi de mahkûm edilmiştir, denilebilir.

108) *Ibid.*: T.C. Ottawa Büyükelçiliğinden Dışişlerine tel. Acele, 7.11.1986.

109) *Ibid.*: T.C. Ottawa Büyükelçiliğinden Dışişlerine tel. 24.5.1988.